

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Volja za vsa leta \$400
Za pol leta \$210

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4657 CORTLANDT.

NO. 209. — STEV. 209.

NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 6, 1919. — SOBOTA, 6. SEPTEMBRA, 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

AMERIKA, ANGLIJA IN REKA

ZA VEZNIŠKI GENERALI, KI SO PREISKALI VZROKE NEMIROV NA REKI, SO NAPROSILI, NAJ STAVIJO U. S. IN ANGLIJA POLICIJSKE ČETE NA REKI. — ITALJANI SE BODO SKO RAJ GOTOVO MORALI UMAKNITI.

Paris, Francija, 5. septembra. — Glasi se, da komisija zaveznih generalov, ki je bila poslana na Reko, da preišče tamošnje nemire, tekem katerih so bili ubiti francoski vojaki, predložila mirovni konferenci priporočila, ki vključujejo vzdržanje javnega reda na Reki od strani ameriške in angleške policijske sile, v kateri bi predstavljali del ameriški mornariški vojaki.

Rim, Italija, 5. septembra. — Sklepi, katere pripisujejo poiv- vedovanjem medzavezniške vojaške komisije glede dogodkov na Reki, so tako velikanski, — pravi "Giornale d'Italia", — da so videti kot nemogoči kot prihajajoči od zastopnikov vlad, s katerimi je živel Italija skozi pet let v bratovstvu orožja in katerim je nudila tehtne dokaze prijateljstva.

— Ti sklepi, če so poročila resnična, so udarci, ik bi bili komaj umevni tudi če bi bila komisija, mesto da je ona iz zavezniških narodov, sestavljena iz uradnikov starega avstrijskega cesarstva. (S tem dolži ta fakinski list zavezniške generale, ki so bili člani te komisije, naravnost laži in potvarjanja resnice. Zavezniki, predsednik, Amerikanci, Angličani in Francozi so poslali brez dvoma na Reko mo- že, katerim so lahko v polni meri zaupali in o katerih so vedeli, da gotovo ne bodo poročali nič napačnega ali pristranskega. Celi civilizirani svet je bil ogorčen, ko so prišla poročila o divjanju italjanskih soldateske na Reki in malo je manjkalo, da ni prišlo do očitnega spre- ma med Italijo in Francijo.)

Francozje, katere so napadli zavrtni Italijani, so si nakopali srd fakinaže v vojaški in civilni obleki s tem, da so se več kot ob- eni priliki zavzeli za Jugoslovane, katere so Italijani zatirali na vse- mogoče načine. To je bil njih greh ter nadaljni ta, da so spoznali vso zahrbtnost in lažljivost ljudi, ki so se napravili gospodarjem mesta in to brez vsake sence upravičenosti.

Mirovna konferenca bo sedaj brez dvoma storila svoje korake ter spodila italjanske vojake z Reke. Ko bo enkrat Reka v rokah Amerikancev in Angležev, bo zopet ustanovljen red in mir, kajti poulična fakinaža si ne bo več upala napadati Jugoslovanov ter jim- trgati slovenskih kokard sprsi kot se je zgodilo v več kot enem- slučaju.

Zavezniki gotovo dobro vedo, kdo je njih pravi prijatelj na Balkanu, ali jugoslovanski narod ali pa Italijani, ki so šli v vojno- na strani zaveznikov le raditega, ker so upali na tej strani dobiti več- kot pa jim je hotela dati ranjka Avstrija, na katero so se najprej obrnili in šele pozneje na zaveznike. Op. ured.)

REDFIELD ODPSTOPI

Trgovski tajnik je vložil svojo re- signacijo, ki naj bi postala pra- vomočna dne 1. novembra.

Washington, D. C., 5. sept. — William C. Redfield, trgovski taj- nik, je vložil pri predsedniku Wilsonu svojo resignacijo, ki je bila sprejeta ter bo postala pra- vomočna dne 1. novembra.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRU, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvrinjemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro pe- celi listi, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je za- sejeno po italjanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kako mo- goče zamude v izplačilu ne more- mo prevzeti nikake odgovornosti.

50 lir \$ 6.30
100 lir \$ 12.00
500 lir \$ 59.00
1000 lir \$118.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKNER.
25 Cortlandt St., New York, N. Y.

Cena kronam vedno pada

Polijamo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvaško, v Slavonijo, Bosno in Hercegovino popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kako mo- goče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake odgovornosti.

Sedaj polijamo v stare domovino, naprimer:
100 kron \$ 3.00
500 kron \$ 14.50
1000 kron \$ 29.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKNER.
25 Cortlandt St., New York, N. Y.

Belgijski kralj, kraljica in kardinal Mercier, ki bodo prišli v Ameriko.

DEVET AMERIŠKIH VOJAKOV OBEŠENIH

Devet ameriških vojakov ekspi- edicijske sile so obesili, gnega pa ustrelili tekom vojne.

Paris, Francija, 5. septembra. Devet ameriških vojakov so obe- sil in enega ustrelili tekom voj- ne in to radi kriminalnih pregre- škov. To je prišlo danes na dan pri preiskavi od strani kongresne- ga komiteja, ki poizveduje glede vojnih izdatkov.

Dva izmed obešenih sta bila us- mrečena radi umora. Sedem mož pa so obesili radi napadov na- ženske in med temi je bilo šest črnecev. Ena sama eksekucija je bila izvršena radi dezertacije.

Vršlo se je v celem 110 moril- nih obravnava in od teh je bilo 62 obsodb. Ena petih splošnih obrav- nav pred vojnimi sodiščem se je- škala častnikov. Skoro vsi časti- niki so bili obdolženi pijanosti ter drugega vedenja. 67 odstotkov častnikov, ki so bili stavljeni pred sodišče, je bilo obsojenih.

Raziskava je pokazala, da niso vojna sodišča z častniki pray nič- milejše postopala kot pa z navad- nimi vojaki.

narodnega tribunala s haaskim sodiščem kot temeljem ter natan- no uveljavljenim zakonom.

Trdeč, da se porodi devet dese- tin vseh mednarodnih sporov ra- di vprašanj, tikajočih se posesti suverenosti ter konfliktov radi suverenih pravice, je dal Lansing izraza svojem mnenju, da mora sistem mandatov prestopiti preiz- kušnjo postavnosti njegovih su- verenih pravice. Če ne bo sistem izdelan s postavnega vidika, ne bo posledica ničesar drugega kot še- večja zmešnjava.

Državni tajnik je pojasnil pro- cese, potom katerih je prišla mi- rovna konferenca do svojih skle- pov glede usode prejšnjega nem- škega cesarja ter drugih, ki so obdolženi odgovornosti za vojno.

Vspričo nastopa Nemčije tekom vojne je bilo skrajno težko drža- ti se strogo juridičnega nazira- nja.

— Koncem konca je konferen- ca sklenila, — je rekel Lansing, — da ne bo sestavljeno poročilo, ki bi došlo kajzerja postavne kriminalnosti za pričetek vojne ali za pregaženje Belgije in Luk- semburga. Konferenca pa je pri- zerala, da je izvršil velik moralni- vi zločin proti človečnosti, a bi- la kljub temu prisiljena uvelja- vit, da ni nobenega pozitivnega zakona, ki bi delal tak zločin kri- minalnim v navadnem smislu ter- naleži kazni za orega, ki ga je- izvršil.

PRESEDNIK IN STAVKA JEKLARJEV

Predsednik Wilson bo skušal pre- prečiti stavko v jeklarski indus- triji. — Napori Gompersa.

Washington, D. C., 5. sept. — Predsednik Wilson je privolil v- to, da se loti naloge, da dovede do konference med zastopniki je- klarskih delavcev ter United States Steel Corporation v name- nu, da se prepreči tem potom pre- točno stavko delavcev v jeklarski indus- triji.

Predsednik je bil naprošen v br- zovjaki, katero mu je poslal dan- es Samuel Gompers, predsednik American Federation of Labor. Podpisal je brzojavko tudi ko- nitej jeklarskih uslužbencev ter se glasi v njej, če bi bilo mogoče dovesti do konference pred na- slednjim torkom, ko se bodo ste- stali predsedniki 24 mednarodnih unij v jeklarski indus- triji, da u- vedejo tako akcijo, ki se jim bo- zdelo primerna.

Sodnik H. Garly, predsednik Steel Corporation, ni hotel spre- jeti poziva, da se sestane s komi- tetjem jeklarskih delavcev. Po tej odklonitvi so Gompers in ostali obiskali predsednika ter mu pre- dložili celo zadevo jeklarskih de- lavcev.

QUIEN OBZOJEN NA SMRT.

Paris, Francija, 5. septembra. Georges Gaston Quien, proti ka- teremu se je vršila pred vojaškim sodiščem obravnava raditega, ker je imel izdajalske stike z Nemci in ki je izdal tudi Edith Cavel, v roke Nemecev, je bil danes spo- znan krivim ter obsojen na smrt.

OSEM TISOČ AMERIKANČEV BO OSTALO OB RENU.

Koblens, Nemčija, 4. sept. — Marsal Foch je včeraj izjavil, da bodo ameriške čete kontrolirale 2400 kvadratnih milj nemškega ozemlja. Brez posebnih povelj iz Washingtona se ne sme teh čet drugod porabiti. Vsega skupaj bo na nemškem ozemlju pribli- no osem tisoč ameriških vojakov.

NOVI POSLANIK ZA BOLIVIJO

Washington, D. C., 5. sept. — Predsednik Wilson je imenoval poslanikom za Bolivijo Abbota Maginnisa iz Salt Lake City, Utah. Njegov prednik je bil Jean D. O'Rear, ki je umrl pred enim letom v La Paz na črnih kozah. Med njegovo smrtjo in sedanjim imenovanjem je bilo to mesto iz- praznjeno.

TAJNA BLAZNOST NA RUSKEM

Plemenska anarhija se je pome- sala s kriminalnostjo. — Diagno- za srbskega izvedenca.

Različne faze ruske revolucije- ljudji prav toliko materijala za psihološko raziskavo kot vojna sama, — piše M. Spalajkovič, po- sebni pooblaščenec srbskega kra- lja v Angliji.

Revolucija ima svojo specifično- to, da je imela prav posebno v pričetku boljševskega režima, ko se je organska anarhija pleme- na pomešala z elementi kriminal- nosti in alkoholizma, ki so bili v Rusiji vedno in obilnem številu za- stopani. Obsežnost prebivalstva, obenem z nevednostjo in mistiko mas, je razvila splošen delirium tremens, katerega sem jaz opazo- val od blizu in katerega je zasle- doval zunanji svet z žalostnim presenečenjem.

Kar imenujem 'organska anar- hija', je vsebovano v in ektual- nem utopizmu, moralnem misti- cizmu ter pomanjkanju odpora proti pretečemu zlu. Navesti je treba vsako pomanjkanje smisla za ekonomske red, pomanjkanje politične zavestnosti ter upošte- vanja vprašanj, tikajočih se ma- terijalnih interesov. Ta organski anarhizem ruskega naroda je ob- stajal tako v časih Černikevskeja kot v onih Tolstoja in Gorkija. Dobil je obliko na političnem in socialnem polju pd imenom ni- hilizem.

Rusi sami posebi predstavljajo spojni člen med dušo Azije ter- cno Evrope. Oni so brezno, ki lo- či negativno dušo Orijeanta od pozitivnega in svetlega idealizma Zapada. V tem oziru so Rusi di- retno nasprotje Anglosasov.

ŽIDJE ZAHTEVAJO BLOKADO POLJSKE

Včeraj se je vršilo v New Yorku zborovanje Lige židovskih vojnih veteranov, na katerem zborovanju je bila sprejeta resoluci- ja, v kateri se protestira proti pogromom od strani Poljakov in Ukrajincev proti Židom. Resolu- cija tudi pozivlja vlado Zdru- ženih držav, naj blokira Poljsko in Ukrajino ter prepove vsako po- siljanje hrane, obleke in denarja v dotične dežele.

DELAVSKI POLOŽAJ V ITALIJI

ITALJANSKI SOCIJALISTI ZAHTEVAJO, NAJ ITALIJA, ANGLIJA IN FRANCIJA TAKOJ PRENEHAJO S SOVRAŽNOSTMI PROTI BOLJŠEVIKOM. — POMANJKANJE HRANE JE NAJ BOLJ KOMPLICIRAN PROBLEM, KI GA MORA REŠITI ITA- LIJANSKA VLADA.

Rim, Italija, 20. avgusta. (Pismeno poročilo.) — Eksekutivni komitej italjanske socijalistične stranke, ki javno simpatizira z ru- skimi in drugimi sovjetskimi napravami, se je pred par meseci lo- til naloge, da organizira splošno politično stavko v Angliji, Fran- ciji in Italiji v namenu, da dovede vlade teh treh držav do prek- njenja sovražnosti proti boljševikom.

Zmaga demokracije, kot jo razlagajo socijalisti naj vključuje tudi pravico od strani naroda, da določi zunanjo politiko, katero naj zasleduje vsaka posamezna država. (To je tudi edino pravilno!) Splošna stavka mednarodnega značaja je bila nameravana kot prvi poskus dejanskega izvajanja te pravice in kot svariol in pretuja, da ni v bodoči ljudski diplomaciji nobenega mesta za tajno diplo- macijo. Z drugimi besedami naj se odpravi privilegije takozvanih vladajočih razredov.

V teoriji je bil videti cilj nameravane stavke zadostno prepri- čevalen za angleške in francoske socijaliste, s katerimi so stopili ita- lijanski socijalisti v pogajanja. Čeprav so sprejeli princip, je ekse- kutivni komitej delavske stranke v imenu angleških socijalistov od- klonil vdeležitev pri stavki, pred katero bi se moralo vršiti po njih- izjavi splošno glasovanje. Stavko pa bi se nadalje lahko proglasi- lo edinole iz ekonomskih, ne pa političnih razlogov.

Francoški socijalisti in francoske delavske organizacije pa so bile za predlagano stavko, ki je bila vsled tega določena za dan 20. julija ter omejena na Francijo in Italijo. V namenu, da se zagotovi uspeh te stavke in proletarske demonstracije ter napravi stavko za splošno v vsakem oziru, so bili vpriporjeni napori, da se dovede železničarje, poštne in brzojavne uradnike ter občinske uslužbence v vseh mestih do sprejema stavke, ki naj bi trajala 48 ur.

Voditelji so upali, da bo potom paraliziranja življenja v teh dveh deželah skozi dva dni narod v stanu prevzeti politično moč. Potom strmoljavljena vlade ter v slučaju Italije tudi monarhije naj bi se ustanovilo boljševizem. Fatalne posledice, izvirajoče iz us- pešne stavke in nevarnost, ki bi s tem pretila Franciji in Italiji, so v polni meri spoznali odgovorni krogi.

Vsled pomanjkanja hrane ter iz tega izvirajočih izgredov, ki so se završili v številnih mestih, je postala v Italiji nevarnost stavke zelo velika in to prav posebno, ker je bilo dobro znano, da so skle- nili anarhisti in revolucionarji poslužiti se sabotaže in terorizma v zelo velikem obsegu.

Na srečo pa niso hoteli zastavkati francoski železničarji in v enajsti uri so francoski socijalisti in delavski voditelji odpovedali stavko, s čemur so pustili Italijane na cedilo.

Lahko je bilo vsled tega reči vnaprej, da se bo stavka v Italiji izjalovila, vendar pa je še vedno obstajala možnost neredov ali mo- goče celo revolucionarnih izbruhov.

Železniška služba ni bila pretrgana po celi Italiji ona dva dni in vsled tega je bila tudi stavka vse prej kot splošna. Poulične kar- v glavnih mestih Italije so redno vozile in številne prodajalne so bi- le odprte. Delavski sloj je sicer prekrizal roki ter si privoščil dva- dnevne počitnice, a predlagana proletarska manifestacija se je izpre- menila v navadno stavko, ki so žalibog tako pogoste v Italiji.

Velika večina ljudi, celo med delavskim slojem, je obsojala to- stavko in to prav posebno raditega, ker noče v Italiji nikdo boljševizma. Anarhisti so skušali ustaviti vlake, metali kamene ali stav- ljali bombe čez vlake, a vse zastoj. Železnice so bile dobro zastra- žene s policijo in četami in v večini slučajev so bili taki poskusi iz- jalovljeni ter dotični aretirani. Skozi dotična dva dni je bilo prepo- vedano voziti sez motornimi vozovi ali motornimi kolesi. Delavski voditelji so bili vsled tega oropani hitrih prometnih sredstev, katera so uporabljali ob prejšnjih aličnih prilikah.

Vsa javna poslopja, banke, kraljeva palača in Vatikan so bila zastražena noč in dan z vojaštvom.

Socijalisti seveda nečejo priznati, da se je njih stavka izjalovi- la ter zavračajo z ogorčenjem trditve, da so nameravali uvesti v Ita- lijo boljševizem. Vlada, ki ima proti sebi številne stranke, pa je bi- la ojačena in naslednjega dne so v parlamentu burno aplavdirali mini- strakemu predsedniku, ker je postopal z energijo, a obenem s taktom.

ZVEZNI URADNIKI SO ZAPLE- NILI 150 TON MASLA.

Chicago, Ill., 5. septembra. — Zvezni agenti so neprestno na- sledu raznim spekulantom in pro- fitirjem. Državni pravdnik je ob- javil, da so v prejšnjem tednu za- plenili 150 ton surovega masla, ker je vaeboval preveč vode.

KAJZER SE JE BIL DOBRO PRESREBEL.

Berlin, Nemčija, 5. septembra. Pruski finančni minister dr. Al- bert Suedekum je danes objavil, da je vzel bivši nemški kajzer, ko- je pobegnil na Holandsko, seboj \$162,000 (650,000 mark) gotovega denarja. Kam je vtaknil denar, se doselej še ni moglo dognati.

ENFORCMENT PREDLOGA SPREJETA.

Washington, D. C., 5. sept. — Danes je sprejel senat brez vsa- kega posebnega odpora predlogo, ki zahteva prisilno izvršenje voj- nočasnih prebibičije. Temu je na- sproval edinole senator Shields in Tommas. Vprašal je predsed-

GLAS NARODA

SLOVENSKO PUBLIKACIJSKO DRUŠTVO
FRANK BAKSER, Urednik
LOUIS BENEŠ, Urednik

GLAS NARODA
("Voice of the People")
Daily every day except Sundays and holidays
Subscription yearly \$4.00

KMALU MU JIH BO ODŽAGAL

Usoda zmagovitega kapitalizma

Kakor vsaka družba, je tudi kapitalistična prinesla zarodek one, ki ji bo sledila, s sabo na svet. Porodila se je in s tem je bilo določeno, da tudi — umre; lahko pa bi ji služilo za tolažbo, da ima naslednika in da ne ostane za njo praznota; lahko bi bila ponosna, da bo stalo, kar pride za njo, na višji stopnji, kakor ona sama. Po zakonu razvoja je pričakovati, da bo njeno dete popolnejše od nje.

Toda navidez slabotno dete se je hitro razvijalo; podjetja so se povečala in množila; nekatere dežele so tekom tega razvoja popolnoma izgubile svoj prvotni poljedelski značaj in so postale industrialne. Kapital se je množil in — koncentriral. V samih kapitalističnih krogih so nastajale velike izpremembe. Kapitalisti so občutili moč kapitala in kapitalizma — ne vselej sebi na radost, ampak pogostoma na veliko žalost; neprenehoma se je nesrečeval pregovor, da žrvelike ribe male ribe. Kapitalizem je v tem oziru mehaničen sistem, od katerega se ne more zahtevati duše.

Rast v veliko je njegov zakon; koncentracija je pa njegova tendenca.

Kapitalizem ne more drugače učinkovati. Da eksistirajo poleg velikih kapitalistov tudi še manjši, poleg ogromnih trustov tudi še individualni podjetniki, ni nasproten dokaz. Le znamenje je, da vi proces še povsod dosegel svojega vrhunca in da se še tupatam porajajo mali kapitalisti, ki pa vendar niso nič drugega, kakor bodoča hrana za večje in največje. Funkcioniranje zakona je povsem očitno. Nikomur ne more napredujoča koncentracija ostati skrita.

V tej progresivni koncentraciji kapitala je nekaj paradoksnega; končni rezultat tega procesa bi moral biti, če bi šlo vse po ravni poti, da bi na koncu konca in sam gospodar ekonoimično obvladaval ves svet. Kajpada je to v praksi nemogoče, ker ne more kapitalistični sistem tako dolgo vztrajati, kajti nasprotno sile, vstajajoče v njegovem lastnem telesu, postajajo premočne, da bi jim mogel kljubovati, dokler ne doseže svojega idealno zadnjega cilja.

Kapitalistična družba pomeni povzdigo kapitalističnega razreda iz nekdanje brezmoči do vladne stopnje. V kapitalizmu je vstajalo gospodstvo kapitalističnega razreda. Strmoglavljen je razred, ki je prejavljal; razredi pa niso odpravljani ampak izpod gospodujočega je vstal drug razred: — Delavstvo.

Moderno delavstvo je tvor kapitalizma, dete, ki je namenjeno, da postane — njegov dedič.

Da more nastopiti svojo dedščino, pa mora odstraniti tistega, ki mu jo skuša odtegniti — svojega lastnega očeta

Na eni strani je torej jasno, da ne more kapitalistična družba večno živeti; na drugi strani je njen naslednik že viden. Kajti če propade kapitalistična družba, se ne more enostavno obnoviti kakor ptič Penič. Kadar je mrtva, je mrtva in nobene Velike noči ni zanjo več. Vse dosedanje družbe leže tako v svojih grobovih brez nade v vstajenje.

Smrt kakšnega družbanega sistema pa ni seveda kakor srčna kap. Nobena družba ni poginila nenadoma; vsaka je bolehalo, se borila za svoj obstanek, pa vendar umirala, dokler ni naposled umrla. Ali če se veda glede na individualno prepira, kdaj da se more reči, da je popolnoma in faktično mrtev, je to pri družbi še veliko težje določiti. Kapitalizem je v nekaterih deželah že popolnoma prevzel gospodstvo, a fevdalne institucije so še vedno obstajale. — Novi vladavilni razred je adoptiral vsakovrstne šege onega, katerega je bil premagal, kakor prevzame včasih zmagoviti narod od premagane jezika in šege.

Zdelo se je, kakor da se je v novi kapitalistični družbi obno il stari fevdalizem s svojo aristokracijo in z njenimi tradicijami. To se v resnici ni zgodilo; značaj družbe ni odvisen od takozvanih socialnih šeg, in današnja denarna aristokracija ni nikakor identična z nekdanjo fevdalno, pa naj jo skuša oponašati kolikor le more. Pač pa živi v kapitalistični družbi še mnogo ostankov fevdalizma, ki jih ni kapitalizem obudil od mrtvih, ampak so se iz premagane fevdalne družbe rešili v sedanjo in jih kapitalizem še ni mogel popolnoma izpodrinuti ali pobiti. Tupatam so taki ostanki še zelo močni; v nekaterih deželah živita fevdalni in kapitalistični sistem še drug poleg drugega in se bojujejo za prvenstvo.

Poleg tega je pa velik kos sveta še običajl v fevdalizmu, kakor: po še celo mnogo starejše družbe še etabliirane po raznih krajih. V Tibetu vlada še vedno teokracija; na Japonskem je fevdalizem — kljub vsemu oponašanju zapadne kulture — še vladajoči faktor; po Aziji ni treba čake hoditi, da se najde barbarizem; v Afriki ga je še hitreje odkriti, in kdor hoče študirati divjaštvo, ima tudi še priložnost, da ga najde.

V vseh dobah je bil svet v tem oziru raznoličen. Socialne revolucije so vedno obsegale dolge dobe in poleg novega je vedno — tudi izza polne zmage — še eksistiralo staro. Revolucija buržoazije še sedaj ni povsem dokončana in baš zadnja vojna je razkrila veliko moč fevdalizma v deželah, kjer je bilo to komaj pričakovati. Vloga, ki jo je naprimer junckerstvo igralo v Prusiji, gotovo ne bo nihče podcenjeval, a junckerji so čisto reprezentanti starega fevdalizma, ki je sredi industrializiranja Nemčije uspešno kljuboval predirajočemu kapitalizmu.

Socialna ravnobarnost sveta je nevtajiva; vendar pa se mora tudi priznati, da ni od vseh dosedanjih družbinih sistemov še no beden toliko izenačil sveta, kolikor kapitalistični. Industrija, ki je bila prvi pogoj kapitalizma, je posledica moderne tehnike. Karakter tehnike je odvisen od njenih sredstev. Parna sila in elektrika, ki ženeta stroje v tovarni in revolucionirata rudništvo, pa omogočata tudi železnice, parobrodstvo, telegrafiranje in telefoniranje, z drugimi besedami vse tesnejše in tesnejše internacionalne stike. — Moderna prometna sredstva olajšujejo kapitalizmu osvajanje sveta.

Medtem ko je kapitalizem še vedno na maršu k temu cilju in ko se njegove zadnje straže še vedno bojujejo z zainjimi četami v glavnem premagane armade, pa že naskakuje novi sovražnik njegove postojanke. Proletariat vstaja, že ne več le v posameznih četah malkontentov brez jasnega cilja, temveč boljbolj kot organizirana armada, ki ve, kaj hoče, ker ve, kaj mora hoteti.

In — na posameznih frontah se že odigravajo odločilni boji. Nova socialna revolucija je tu. Pravzaprav je bila že davno tu. Pričela se tisti čas, ko se je kapitalizem začel etabliirati in rekrutirati delavsko armado. Kajti iz tega delavstva se ni moglo razviti nič drugega kakor nasprotnik kapitalizma, stvarnik nove družbe.

Svetovna vojna je učinkovala kakor nova gonilna sila v zgodovini. V voz človeštva niso več vpreženi konji; tudi tukaj se vozi z elektriko. Tako se je moral tudi socialni proces pospešiti vsled vojne in se je v resnici pospešil.

Boj med proletariatom in kapitalizmom je stopil v nov stadij in vrše se bitke, do katerih bi bilo brez te vojne prišlo morda šele čez desetletja.

Toda če je svetovna vojna mogla pospešiti razvoj, ni mogla izpremeniti njegovih zakonov. Socialna revolucija je skrajšana, ni pa dokončana in tudi jutri ali pojutrišnjem še ne bo. In velika na jaka bi bila praviti proletariatu, da stoji že na pragu gotove zmage. Bila bi največja napaka največ zaradi tega, ker ne bi to pospešilo njegove zmage, temveč bi jo zavleklo.

Če je Marx v čem imel prav, tedaj gotovo v tem, da velja tudi v družabnem razvoju pravilo, da je treba poznati drevo, če hočemo ugibati, kakšen bo sad. Vsaka družba ima svoje pogoje; kadar se pogoji dopolnijo, je rezultat neizogiben; dokler ni pogojev, se pa rezultat ne more izsiliti z nobenim heroizmom.

V posameznih obdobjih se vrše zelo intenzivni boji med staram in novim svetom. Bilo bi že nekoliko preveč rečeno, da se vrše med kapitalizmom in socializmom.

Najsilnejši boj tega značaja se vodi nedvomljivo na Ruskem. Toda dejstvo je, da v Rusiji sploh še ni vladal kapitalizem. Kar se je tam ustanovilo nismo starega reda, pa tudi ni socializem, in preden se tam ustanovi socializem, preteče še veliko časa. S tem ni rečeno, da niso ljudje, ki vodijo ta boj na strani proletariata, socialisti, ampak da velja tudi zanje pravilo, da ne more iz njih volja, pa naj bi bila močna kakor Jupitrova, nadomestiti pogojev in razvijati zakonov razvoja. In če bi bile razmere v Rusiji take, da bi se tam res mogel v kratkem času ustanoviti socializem v pravem pomenu besede, ne bi to še pomenilo socializma za ves svet, kakor ti zanga kapitalizma na Angliškem že dolgo pomenila zmage kapitalizma za ostali svet.

Z zmago buržoazne revolucije se je pričela nova socialna revolucija.

Dopisi

South Bethlehem, Pa.

Izklovalke cigar strahotno že 12 tednov. Zahtevajo unčje in \$8 od 1000. Strajkajo same ženske. Njih zahteva je popolnoma opravičena. V letu 1918 je bilo leto uničenja. Tu ne mislim razne nesreče, ki se godijo povsod, nego na posledice, ki nastanejo radi slabi in socialnih razmer. Kdor pozna naš narod, ki je vedno z eno nogo v starem kraju, se ne bo čudil, da želijo delati — delati ter zaslužiti. Pri tem pa ne mislijo, da kratko življenje sebi in drugim. Umrljivost otrok je naravnost velikanska, to pa v mesta, ki je po svoji logi najzdravejše. Vzroki: 11—12urno delo v serdrljivi tobačni tovarni, slaba voda, M. W. of A. v Clevelandu svojo surovo obnašanje raznih bossov, združene z raznimi poskomi. Po končanem delu v tovarni pridajo delo doma. Ni čuda, da činka mrtvaški zvon zdaj pri eni, zdaj pri drugi cerkvi. Kdo je umrl? Ta in ta. Zakaj? Sušica.

Willock, Pa.

Eno leto ali nekaj več je poteklo, ko se je deloma dokončalo evropsko klanje delavskega ljudstva. Mir je deloma podpisano, navij mejkici se postavljajo vse kraje Evrope, ali žalibog, da sama samoočlovevanje niti najmanjšega vstopa k temu poslu, kjer je najbolj važen med važnimi. Svoboda je pa tudi še nadalje ostala med zidovjem temnice, tam, kjer se tisoč in tisočletje izdihuje in čaka rešitve, da bi se odprle težke durji, da bi šla med ljudstvo. Ravno zdaj se nam bližja čes, ko bo imela premožavska unija v M. W. of A. v Clevelandu svojo konvencijo. Na tem zborovanju se bo ukrepalo tudi, kako bi se vsaj za piceo izposlovalo prostost svobodi, da bi prišla na svetlo ter pokazala svojo moč in veljavo. Torej to bo pričetek, da se zruši zidovje temnice enkrat za vselej.

Posebno pa nas Jugoslovane čakajo težke naloge.

JRZ bo obrabljalo svojo tretje zborovanje v Clevelandu v septembra t. l. Na tem zborovanju naj se ukrene, katero stranko izmed treh, ki danes živitarjo v stari domovini, bomo podpirali gnetno in moralno.

Prva kraljevaška Tavčar Petrova stranka je najboljša, da se ta, kaj črta iz programa. Naj izgine s površja.

Druga republikanska Koroška stranka pa naukih unorega.

Ta revolucija se nadaljuje in se bo še dolgo nadaljevala. Zmaga nove družbe ne pride kot rezultat kakšnega velikega heroičnega dejanja, temveč kot zadnji rezultat družabnega razvoja, ki je nujen revolucionaren razvoj, četudi ne nujno v zmislu prelivanja krvi.

Kljub vsem, s čimer je svetovna vojna presenetila svet, se mora socialna revolucija pojmiti kot razvojen proces, v katerem je čudež slejkoprej izključen.

Le ob takim pojmovanju bo živo človeško delo v tem procesu koristno in — uspešno.

Jugoslovanska Katol. Jednota
Ustanovljena leta 1896 - Inkorporirana leta 1900
Glavni urad v ELY, MINN

GLAVNI UPRAVNIKI:
Predsednik: MIHAEL ROVANEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 196 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik nesplošnih stvari: LOUIS COSTELLO, Wagon, Colo.
VRHOVNI ZDRAVNIKI:
Dr. JOE V. GRAEKE, 243 E. Ohio St., St. Pittsburgh, Pa.
NADZORNIKI:
JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 2641 Ave. M., So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5128 Natrons Alley Pittsburgh, Pa.
POROTNIKI:
JREGOR J. PORENTA, box 118, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely Minn.
JOHN RUPNIK, S. h. box 24, Export, Pa.
PRAVNI ODBOR:
JOSEPH PLAUTZ, Jr. 482-7th St. Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 24-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT POGORELEC, 7 W. Madison St. Room 606 Chicago, Ill.
ZDRUŽEVALNI ODBOR:
RUDOLF PERDAN, 8028 St. Clair Ave., NE Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRAHEC, St. Yda. Sta. box 31, Denver, Colo.
JREGOR HREŠČAK, 407-8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotno glasilo: GLAS NARODA.
Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne pomočnjave naj se pošiljajo na glavna tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Na osebna ali neuradna pisma od stral članov se ne bode oziralo.
Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem pripročarjem slovenskim na oti in prišloc. Jednota deluje po "National Fraternal Congress Institute" v blagajni imamo krog \$300 000 (tristotoseo dolarjev). Bolniških podpor, pokojnin in smrt. niti je še izplačala do \$1,000,000 (en milijon in pol dolarjev).

Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svast do tobt podpore, kadar jo potrebuje.
Društva Jednote se nahajajo po raznih apradnih slovenskih naselbinah Tam, kjer jih še ni, pripravamo vsesplošne novice. Društvo se lahko vstanovi s člani ali članicami.
Če uadlnha pojavnla se je obrniti na glavnega tajnika.

Na delo in dom, v, ali nespoznante, Kreka, je pa vredna, da se je vzame kakor plujete v svoji skledo? Pro-dane duše! Vaši judeževi groši, kajnega Kreka so bili jako lepo kat-re dobivate za svoje jud-žko izbarvani, samo zdaj nastane dele, vas bodo pekli do greba in v grobu. Policija vas vozi v tevarno in domov. Ošitne grešnice! Radi vas 70 grešnic trpimo vse. Ve izdajalske, židom prodane tršene duše! Skebi! Fui!

Zavedna Slove: ka.
(Ta dopis smo dobili iz South Bethlehem v ogristi slovenskimi in smo ga prestavili v pravilno slovenskino. — Op. uredni.)

Eno leto ali nekaj več je poteklo, ko se je deloma dokončalo evropsko klanje delavskega ljudstva. Mir je deloma podpisano, navij mejkici se postavljajo vse kraje Evrope, ali žalibog, da sama samoočlovevanje niti najmanjšega vstopa k temu poslu, kjer je najbolj važen med važnimi. Svoboda je pa tudi še nadalje ostala med zidovjem temnice, tam, kjer se tisoč in tisočletje izdihuje in čaka rešitve, da bi se odprle težke durji, da bi šla med ljudstvo. Ravno zdaj se nam bližja čes, ko bo imela premožavska unija v M. W. of A. v Clevelandu svojo konvencijo. Na tem zborovanju se bo ukrepalo tudi, kako bi se vsaj za piceo izposlovalo prostost svobodi, da bi prišla na svetlo ter pokazala svojo moč in veljavo. Torej to bo pričetek, da se zruši zidovje temnice enkrat za vselej.

Posebno pa nas Jugoslovane čakajo težke naloge.

JRZ bo obrabljalo svojo tretje zborovanje v Clevelandu v septembra t. l. Na tem zborovanju naj se ukrene, katero stranko izmed treh, ki danes živitarjo v stari domovini, bomo podpirali gnetno in moralno.

Prva kraljevaška Tavčar Petrova stranka je najboljša, da se ta, kaj črta iz programa. Naj izgine s površja.

Druga republikanska Koroška stranka pa naukih unorega.

Ta revolucija se nadaljuje in se bo še dolgo nadaljevala. Zmaga nove družbe ne pride kot rezultat kakšnega velikega heroičnega dejanja, temveč kot zadnji rezultat družabnega razvoja, ki je nujen revolucionaren razvoj, četudi ne nujno v zmislu prelivanja krvi.

Kljub vsem, s čimer je svetovna vojna presenetila svet, se mora socialna revolucija pojmiti kot razvojen proces, v katerem je čudež slejkoprej izključen.

Le ob takim pojmovanju bo živo človeško delo v tem procesu koristno in — uspešno.

Vi ste lahko zdravi
DOKTOR OSBORNE
113 Smithfield Street, (2. nadstropje) Pittsburgh, Pa.

Stanovanjska beda v Novem mestu

Novemu mestu se približuje nova neizogibna katastrofa, vsled katere ne bo prizužeto samo Novo mesto, pač pa tudi okolica, pred vsem pa naša mladina. Skrb nas tare, kaj bo z našo ljudsko šolsko deško mladino, katere bo prihodnje leto ostala brez šolskega pouka. Patrom frančiškonom je odvzeta pravica do podučevanja, razpisala je služba svetnim učiteljem. Potrebne se najmanj stiri učne moči, dosedaj je kompetirala ena sama moč. Kaj pa je temu vzrok, da drugi zaostajajo?

Pred vsem to, ker ni dobiti v celem Novem mestu niti najskromnejšega stanovanja, boljše pa ni preskrbljeno za šolske prostore. Frančiškani so pred leti v svojem posloju napravili 4 sobe k večjem po 20 sedežev, ker pa ne zadostuje za 140 učencev, za ostale so bili še oddelki v stari gimnaziji, v prostorih najmanj sposobnim za šolo, pač pa za kake magazine. Pregovor veli: v sili hudič muhe žre, tako je moral okrajni šolski svet posluževati se tudi teh prostorov, ker drugih pač ni imel.

Kaj bo pa sedaj, če ne odstopi frančiškanski samostan onih prostorov? Šolski oddelki bodo raztreseni po raznih luknjah, ki bi bili v skrajni sili porabljive, a vprašanje je, kje dobiti učiteljske moči in za nje potrebno stanovanje?!

Zida se v Novem mestu že več let nič, ker vsak si je dobro premislil, predno se je hotel izpostaviti šikaniranju občinske uprave. Glavni zvoonec je nosil pri tem vedno neizogibni Rozman, njemu je moral vsak izzvno misleči odbornik svoj tilnik upogniti, in sicer še predno je "merodajni" mož zasedel županski prestol. On ni jahal samo župana Sladoviča, Ogoreutca, jahal je tudi njih prednike, hotel je on vse sam najbolj vedeti in prvo besedo imeti. Njegova zasluga je, da je danes tako pomanjkanje stanovanj v Novem mestu. Dokaz, ki vse jasno pojasnjuje, je hiša g. Kastelica.

Ki stoji že enajsto leto v surovem stanju, nedovršena. V dvanadstropni hiši bi bilo vsaj šeststo stanovanj, in kako bi prišle danes prav ne samo stanovalec, pač pa tudi v finančnem oziru državni, občinski in občinski upravi.

Svoječasnno je občinski odbor sklenil, da bo oni posestnik, ki bo hotel zidati višje nego enonadstropno hišo, prost 12 let občinskih doklad, in tega se je hotel omenjeni pek Kastelic poslužiti, a let ni vžival milosti obč. odbornikov, predvsem pa ne župana Rozmana, so začeli delati zapreke tako dolgo, da se je moralo nadaljno zidanje ustaviti, ne glede na to, da bo s tem posestnik gospodarsko uničen in žnjim vred njegova družina po svetu pognana.

Posledice iso zaostale, gospodar uničen in žnjimi tudi drugi, ti so mu z šeriranjem stali na strani. Prokletstvo ne izostane nad njimi, ki so tega krivi!

Upali smo, da se bodo s preobratom razmere spremenile. Toda, čevlji je nov, kopito pa staro! Iz dežja smo prišli pod kap! To dokazuje tudi jasno, kako moče sede pri I. politični obrtni oblasti v Novem mestu. Evo: Trgovec g. Turk je kupil staro napol podrtro hišo, da jo bo do tal porušil in sezidal moderno enonadstropno hišo, prilične za prodajalno, prvo nadstropje za stanovanje strankam.

Stavbo je poveril domačemu zidarskemu mojstru, kateri je o-nivel pri svojem poklicu. Gradnja je lepo napredovala do višine prvega nadstropja, na kar pride prepoved od okrajnega glavarstva; da zidarski mojster I. Bele nima izpita za zidarsko obrt, da je on upravljen zidati le prilične stavbe, in to po ovadbi Makso Sbrizzaja, stavbenika v Novem mestu. Gospodar in zidarski mojster sta se uklonila povelju okr. glavarstva in z zidanjem prenehala. Gospodar se je zaprisegel, da Italjanu Sbrizzaju ne poveri dela, raje pusti vse razpasti. Zmožnost Sbrizzajevo opišemo prihodnjič po obravnavi pri okrož. sodišču v zadevi dr. Strašek-ove vile, ter tudi napredek njegovega dela pri električni centrali, ki je last g. Bona, vsled katerega je Novo mesto že celo leto brez luči, in po sodbi večakov inženirjev, ostane še celo zimo v temi, ako se b. čakalo na srečen izid Sbrizzajevega stavb. podjetja.

Skandal poleg škandala se gromadi v Novem mestu.

Tudi železniško obojse se ima zahvaliti Novomeški občinski upravi, da ni železniška uprava pričela zidati potrebnih stavb za stanovanja in to še v letu 1912. Župan Rozman je merodajnim faktorjem na "sree polagal", da je stanovanj dovolj v Novem mestu, da ni treba za enkrat novih stavb, a danes ga ne premore niti za en ubogo mestno revca, da mora ta iti z obupa v strašno smrt, kar jasno govori nje "testament", ki bomo skrbeli, da se obelodani. Tolažimo se enkrat še s tem, da pojde tako le malo več, ker ko je mera do vrha, prikipi: Božji mlini meljejo počasi, a sigurno!

Opazovalec v "Napreju".

Dobro zdravilo za žene.

To je kar se lahko reče eno od najboljših zdravil priprav. ki se jih morajo poslužiti ženske in dekleta kot sredstvo za hitro in trajno odpravo vseh izločevalnih nečistoč, ki so škodljive svojega spola. Ime tega zdravila je

Severa's Regulator

(Severa's Regulator) in proster kjer ga dobite je v vsaki lekarni. Seveda morate zahtevati pravega in odkloniti vse ponaredke, kajti le na ta način ste lahko sigurni, da dobita ženo najboljši in najhitrejši vseh. Cena \$1.25 in 5c davila.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA.

DVESTO MILJARD NARODNEGA DOLGA

Državn dolg velikih držav znaša 200.000.000.000 dolarjev. Ta dolg se deli tako le: Velika Britanija 40 milijard, Francija 34 milijard, Rusija 25 milijard, Italija 12 milijard, Japonska 1 milijardo, Nemčija 49 milijard, bivša Avstro-Ogrska 24 milijard, Združene države 22 milijard.

Vse državni dolg Japonske znaša manj kot 5 odstotkov njenega narodnega bogastva, dolg Velike Britanije znaša 44%, dolg Nemčije 50%, dolg Francije 52%, dolg bivše Avstro-Ogrske 96% narodnega premoženja. Vsi dolgovci pa znesajo 200 milijard dolarjev.

Če človek prične misliti o telesnih silah, ki predstojajo narodni dolg se mu zde take visoke, da se mu kar zavrti v glavi. Kaj pomenijo te številke?

Poročila iz Francije nam to za Francijo povedo. Gospodarski položaj francoskega ljudstva je silno težaven. Skoraj ne moreče je dobiti kurivo. Živež in obleka staneja trikrat toliko, kot pred vojno. Delavske mezde se niso povečale v primeru z dražinjo. Možje so večinoma v armadi in prejmejo mezdo kot vojaki. Več tisoč žensk je brez dela, ali pa delajo le del časa. Če je gospodarski položaj za ljudstvo težaven, je veliko slabši za vlado. Stroški za prihodnje leto so preračunjeni na 18 milijard frankov. Davek bo pomešal 7 milijard frankov, 11 milijard pa ostane nepokritih, dokler vlada ne izda zadolžnic, da krije tekoče izdatke.

Pred vojno so morali delavci mnogo več producirati, kot so prejeli v mezdah, da so bile plačane dividende in obresti, od industrijalnih in državnih zadolžnic. Zdaj lahko računamo na leto samo 10 milijard dolarjev za odplačevanje vojne dolga. Gospodarski položaj ni torej rožnat in menja bo treba iskati finančnega ženija, da reši finančno vprašanje.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

SMRT

Smrt je kazen, če dovolite svojemu drobu, da se ne izčisti - ter spušča s tem v vaš sistem strašno nevarne strupe. Presgodnje postiranje je najboljši zamenjave nevarnih strupov. Dajte, da vaš Laxcarin izčisti sistem in se navsezemite navade, ki je pomagala mnogoterim trpečim. Nabavite si polno zdravljenje 6 ikatelj Laxcarina še danes, stanejo samo \$5.24 ali ena ikatija \$1.04 s takso vret. Prodaja edino Laxal Medicines Company, 664 Laxal Bldg., 435-4th Ave., Pittsburgh, Pa. (Adv.)

Save the Easy Way BUY W.S.S.

Odranite bolečino s Pain-Expellerjem

To bo oporil v pol sekunde tako in navadil, da boste spet dobili svoje veselje. Prosto in brez škode. Po vsaki lekarni ali v vsaki apoteki.

F. A. RICHTER & CO. 3000 Broadway, New York

Glas Naroda

najstar. slov. dnevnik v Ameriki

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Priobča najzanimivejše novice iz celega sveta.

Priobča romane, povesti, šalo, razno-terosti.

Priobči vse, kar zamore zanimati povprečnega čitatelja.

Rasirjen je po vseh slovenskih naselbinah od Atlantkia do Pacifika.

Glasilo Jugoslovanske Katoliške Jednote, in Zapadne Slovanske Zveze

[Najboljše sredstvo za oglaševanje.

Stane za vse leto	\$4.00	Za celo leto za mesto New York	\$5.50
Za pol leta	\$2.50	Za pol leta	\$3.00
Za četrt leta	\$1.25	Za četrt leta	\$2.00

Naročite ga za svojce v starem kraju

Za Evropa za celo leto	\$6.00
Za Evropo za pol leta	\$3.50

Tehnično obojse je organizirano.

Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street
New York City

SEDAJ LAHKO POŠLJETE DENAR V JUGOSLAVIJO

Glavni urad American Express Comp. 65 Broadway, New York

popolnoma varno, hitro dostavljanje in po najnižjih cenah potom

AMERICAN EXPRESS COMPANY
Glavnica \$18.000.000.00

Podjite svoj denar potom stare poštno trdnica. Ta velika družba je bila ustanovljena leta 1841, ima velike glavnice, agente in urade v vsakem delu sveta ter pošlja v evropske dežele veliko več denarja kot vsak drugi odpošiljalec. V svoji trgovini je popolnoma poštna. Vsak odjemalec dobi isto ceno izmenjave.

Cene izmenjave so sedaj nizke. Če pošljete sedaj svoj denar, bodo vaši domci dobili več kron za en dolar.

DANAŠNJA CENA (se lahko izpremeni) je 100 kron za \$3.00. Poština 75 centov za naročilo za vse kraje v Jugoslaviji.

Vi nam lahko pišete v svojem maternem jeziku, ali pridete v katerkoli American Express Office.

Varnost Hitrost Niške Cene

Izpolnite to denarno nakaznico, pridenite ekspresni Money Order, poštni Money Order ali gotovino v registriranem pismu in pošljite na:

Foreign Money Order Department AMERICAN EXPRESS COMPANY
65 Broadway, 18 Chestnut Square, ali 112 W. 30 St. New York New York

Agentje in dopisniki povsod. Kadar koli odpošljete denar gletje, da dobiti American Express Co. potrdilo.

ENRESEK DNE..... 18

IME, KOMU NAJ SE IZPLAČA DENAR

KJE PREBIVA

POŠTA

OKRAJ

DEZELA

IME ODOŠILJALCA

P. O. B. ŠTEVILKA CESTA.....

MESTO

DEŽAVA

Novice iz Jugoslavije

iz Vrhbnke.

Ko je izbruhnila vojna, je postala Vrhbnka pravi turski valjavci, v katerem sta vsakega tajnik Selakar in zapani Trsar. Naljub ljudji, da, celo nastate, sta pošljala k vojakom. Premožne ljudi in razne prijateljice sta pa oproščala. Izvoljeni kmečki zastopniki niso imeli nobenega vpliva, torej samo razni takozvani narodnjaki. Ti so si med seboj razdelili razne dolžkanske referate. Zakor: referat za mast in živino itd. Iz rekvirirane svinske masti so baje žajfo kucali, sironak pa se meral izhajati brez zabele. Gorostasne stvari so se godile na občinski tehtnici, na kateri edino je sonda biti rekvirirana živina tehtana. Tako se je na en dan tehtalo 40 prašičev, ki so jih dobili tukajnji mesarji za vrhniške občino. Pravilo je, da so pri vsaki glavi neopravičeno olt. umli 15-20 kg. Če je tako, je bilo na en dan za 4000 kren kmečkim žuljem ukradeno. Izdelali so si jih potemtaku sevca vrhniški vsenogotneži. Neki več je beje na privatni tehtnici celo 80 kilogramov, več tehtal kakor na zapriseženi občinski.

Blago za obleke, katero je bivša Avstrija delila po znanih cenah za svoje sloje, so si menda v prvi vrsti razni gospodje priložili. Sironak je dobil le kaj malega in še to slabo. Nek gospod u. pr. je baje dobil za svojo družino osem oblek, nek invalid s 7 otroci pa en par nogavice! Tako je tudi s sladkorjem za vkuhanje sadja. Odlični veljaki v občini ter nekateri drugi gospodje so dobili kar po 50 kg. dasiravno nimajo nekateri sadja. Posestniki sadnih vrtoev in drugi ljudje pa niso tri mesece prejeli niti najpotrebnejšega sladkorja.

Ob razsulu soške armade se je ustanovila narodni svet in narodna straža. V narodni svet so se spodobni gospodje sami volili ter markirali častnike narodne straže. Gospodje v orlovski, drugi pa v sokolski uniformi so dajali poveljja narodni straži pri rekviriranju vojaškega blaga. Od začetka je straža manjšivo vsršla svojo službo. Moštvo pa je kmalu uvidelo da pomeči izginja boljše blago, od katerega se imeli gospodje k ljube. Zapolnjen je bilo n. pr. več sto kilogramov masti, spha in masla. Drugi dan pa narodna straža, 60 mož, ni imela s čim zabeliti menažo. Moštvo je pričelo gostrujati. Gospodje so jih takoj kesičili za boljsevice in poudarjali, da je trgla straža razpustiti ter jo nadomestiti s Srbi in orožniki, v katerih so imeli nekaj časa varstvo. Orožniki pa jim sedaj vzenkrat za presedajo.

Niša organizacija je narodno vladu in ljubljani prosila, da bi se del zaplenjenega blaga prodal na javni dražbi. Vlada, ki je bila najbrže slabo informirana, je pa odgovorila, da to ni mogoče, ker bi se s tem ne pokrili dražbeni stroški, torej da je bolje, da se vse posameznikom odda. Taki sta potemtakem dobila od vlade tukajšnja dva glavna gospoda vse blago Eden je d-žil za 1260 kren krasno pohištvo, katero je bilo vredno 15.000-20.000 kren. Ali, bi se vsa velikanska množina blaga pošteno prodala, bi dobila vlada mnogo stotisočakov, tako pa je dobila borih par tisoč. Naša gospoda tako rada prebavlja boljsevizem in kriši po vsiljenih. Ogleda naj si rajše gospodski boljsevizem, kaj ga je treba temeljito iztrebiti, da ne okuži počitaja vsa slovenskega naroda.

in varnostna oblast je tudi v resnici takoj zasledila storilce. Bili so trije italijanski vojaki, ki so jih našli pri bližnjem železniškem predoru speče. Bili so še vsi krvavi. Pri enem so našli 69 lir.

Smrt tihotapca.

Iz Maribora poročajo: V četrtak 7. avgusta je hotel Jakob Velnar, sin mlinarja iz Oseka, okraj Št. Lenert, vtihotapiti jajca. Seboj je vzel tudi santokres. Ko ga je zasledilo vojaštvo iz Nasove in ga hotelo ustaviti, je mož streljal na vojaštvo. Vsled tega so se vajakii poslužili orožja. Velnar je bil razran in kmalu podlegel rani.

Zasačena vlomilca.

Delija Rasim, rojen 1894, in Sufko Sulejman, rojen 1890, oba iz Visok-ga v Bo-ni, sta bila dne 4. avgusta zasačena od nekega policijskega agenta, ko sta skušala z vetribi odpreti neko prenoševalno sobo pri Orehku v Koldovskri ulici v Ljubljani. Za vse obtožuje sta imela tudi vsak svoj nož v rokah. Varnostni organ je takoj poklical svoje tovaršice, katerim se je posrečilo oba aretovati ter sodnji ddati.

Ulcinj obmorsko kopališče.

V Ulejnju je za Jugoslovije obmorsko kopališče z južno klimo. Po l-poti teknuje z najlepšimi kraji v Sredozemskem morju. Na vsak način bo potreba mnogo denarnih žitev in truda za ureditev kopališča. Ulcinj priporočajo proti revmatizmu. Leži v Črni gori južno Skaderskega jezera.

Mesto odškodnine!

Iz Sarajeva se poročajo: Sodrugi Bubon, Zenan in Pregrečnik, ki so bili po nedolžnem zapri na Prvi maj, so bili te dni pozvani na policijo, kjer se je od njih zahtevalo, da plačajo po deset kren in nekaj vinarjev za hrano, ki so jo dobili v zaporu. Namesto da bi se jim izplačala odškodnina za trpljenje v zaporu, kjer so bili po nedolžnem in po zaslugi sarajevskih demonejantov in provokaterjev, naj plačajo sedaj ubogi reveži-delavci bosanski policiji za svojo nedolžnost še nagrado!

Srednja tehniška šola v Belgradu.

V ministrtvu za trgovino in industrijo je bilo sklenjeno, da se v Belgradu otvori srednja tehniška šola, kjer se bodo izobraževali strokovni pomožni tehniki. Ta šola se otvori, kakorhitro se dobi za njo primeren prostor.

Deputacija iz Baranja v Parizu.

Veliki župan Baranja, dr. Pandurovič, na čelu deputacije baranjskih Jugoslovancov je odpotoval v Pariz, da urgira boljše rešenje mirovne konference, da se vsa Baranja priklonijo kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Gospodarstvo

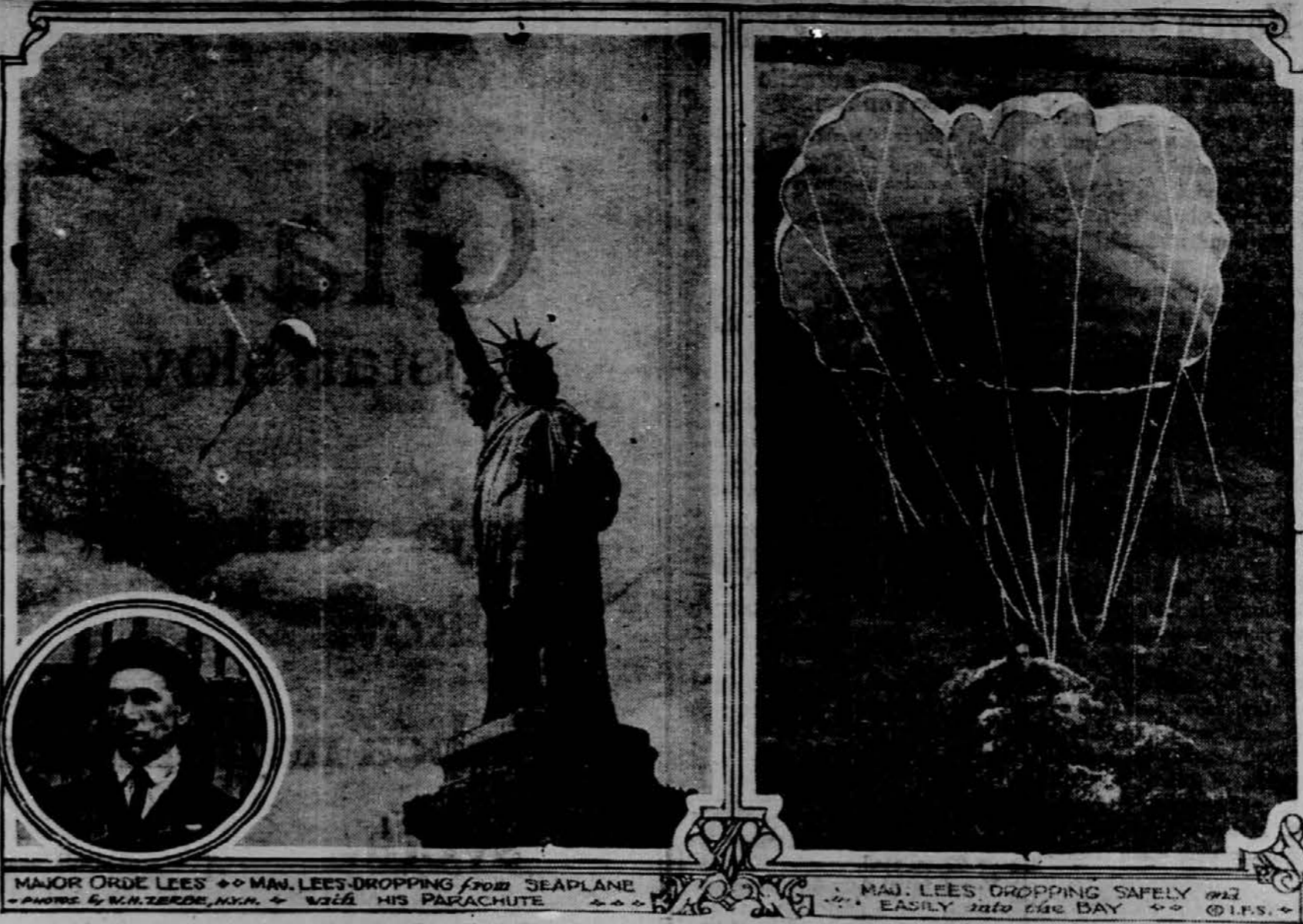
Podružnice avstrijskega kreditnega zavoda na Češkem.
Uprava Avstrijskega kreditnega zavoda se je dogovorila s Češko ekskomptno banko, da le ta prevzame češkoslovaške podružnice Kreditnega zavoda z vsem njegovim osebjem. Češka banka bo ob tej priliki povisala svoj kapital in svoje ime izpremenila v "Češka ekskomptna banka in kreditni zavod".

Trgovina Poljske z Ameriko.

Poljsko trgovinsko ministrtvo je odobrilo pravila trgovske in industrijske akcijske družbe, ustanovljene na inicijativno brazilskega konzula s kapitalom 25 milijonov mark. Družba se bo pečala glavno z dovozom kave, kakao, tobaka, kavčuka, solitra in volne. Podjetje bo podpirala brazilska vlada. Živila, objubljena Poljski od Amerike, so že prišla, nekako 300 tisoč ton. V Gdarzskem se je nastanilo nekaj amerikaliskih trgovin in neka velika amerikanska banka je odprla tam svojo filijalko. V pristanu pred Gdarzskem se je vsidralo 17 parnikov, napolnjenih večinoma z živil.

Modernizacija izgubljenem sinu.

Izgubljeni sin: — Prihajam k vam, oče, s težkim srcem. Oče: — In s prazno denarnico. To poznam. Koliko potrebujš?

Ameriški major Lees se je spustil s pomočjo padala iz velike višine v morje in je srečno pristal.

Dopisi

(Nadaljevanje z 2. strani)

Oakmont, Pa.

Vaš list zelo rado čitamo, posebno pa dopise. Delavke raznere so bolj podobne plevam in otrobihom. Ubogi delavce mora imeti presneto napete žile, da ima za vsakdanje potrebščine, ker je tako draginja. Ko sem jaz prišel pred trimajstini leti v Združene države, so bile naprimer velike zelenate glave po tri ali pet centov, 23. avgusta sem šel na market in videl tam zelo lepe zelenate glave. Za eno, ki mi je posebno ugajala, vprašam prodajalca, koliko stane. Dal jo je na tehtnico. Res je bila tako velika, da je kazalec kar okoli letel. Prodajalec se s prstom malo pomaga in mi napiše v knjižico 71 centov. Česen je po en dolar deset funt, kotoški pa delavce sploh ne more kupiti.

Slovencev nas je dosti tukaj posebno pa sameev. Dobro bi bilo, če bi se organiziral in pristopili k taki delavski organizaciji. Edinice na ta način zamoremo uspešno nastopiti proti kapitalstvom.

Pozdrav vsem rojakom širou Amerike.
Večletni naročnik Gl. Nar.

Heilwood, Pa.

To mesto stoji na prijazen hribčku. Imamo prodajalno, knjigarišče, gledališče in en salon. V bližini se nahaja judovsko mesto Yukon. Na desni strani mesta stoji No. 2. Tam so večinoma naseljeni Slovenci. Imajo dve prodajalni in enega slovenskega kočijaza. Naekoh po dolini je sogem neumnjskih jam. Obratujejo bolj peznasi, ker nam primanjkuje železniških voz. Sem pride veliko ljudi za delom, pa je kmalu vikantje, ker so jame precej izčrpane in so tehtnice take kakor morskava voda. Večasih se dvizajo, vznir, se nužajo. Sem, ne svetujem, zvečkrat nikomur hodiš, če pa kdo le hoče priti, naj pride, sprejmemo ga z veseljem, posebno če ima kaj evnaka v žepu. Pozdrav!

Rhone, Pa.

Od vseh strani čitam dopise v list: Glas Naroda, ali samo od wilkesbarske okolice so zelo redki. Veliko dopisov je bilo o veselijah, plesih, koncertih itd., ali iz teh niselbin ni slišati ničesar. V-ok te nam je, kar smo po teh krajih Slovenci zelo raztreseni in se ne moremo tako združiti kakor po večjih mestih, naprimer v New Yorku, Clevelandu, Chicago itd. Tukaj je tako: ako pride eden ali drugi k drugemu v vas, je govortu: kako je delal, kakšno delima ali kakšen zaslužel je. Taki pogovori so, kamorkoli prideš.

Pač pa moram omeniti, da nas je bilo nekaj navzočih na koncertu v Forest City, Pa., katerega je priredila slavna Zveza jugoslovanskih pevskih društev. Klike in kaj od tukaj že dolgo časa nisem čital nobenega dopisa. Tukaj je

kakih dvajset slovenskih družin in se prav dobro razumejo med seboj. Vse polno je pa makaronarjev, s katerimi nisem, posebnih prijatelji. V mestu je več tovarni največja je pa Sazinaw Central Foundry Company. Delamo vsak dan, večinoma pa tudi v nedeljo. Sem ne svetujem nikomur hoditi, ker je plača majhna.

Samei namravajo vstopiti za zimo slovenske pečlarije, da jih ne bo zdelo. Pred kratkim je prišel sem iz Clevelanda Ant. Obad, Slovenskih deklet ni tukaj. Prav dobro bi se nam zdelo, če bi jih prišlo kakih dvanajst iz Clevelanda. Vse bi se lahko pomozile.

Pozdrav vsem Slovencev in Slovenkam.
Naročnik.

New Duluth, Minn.

Nisem noben izurjen pisatelj, pa vendar upam, da boste sprejeli to moje poročilo v vaš list.

Dela ni posebno veliko, toda kdor ima pridne roke, ga lahko dobi. Plača je vsakovrstna. Kdor zna prjeti za kaj drugega kot pa samo za pik in lopato, zasluži lahko pet, šest ali celo sedem dolarjev. Navaden delavec zasluži po štiri dolarje šestdeset centov. To ni slabo, če bi ne bila tako velika draginja.

Pri Severovi družini so kupili pred kratkim malo Amerikanko. Mati in hčerka sta zdravi.

Pozdrav vsem čitateljem.
Nick Černič.

Ruski reakcionarji

Ruska misija, poslana od Kolčaka, ki je pod vodstvom dr. Verguna, kneza Hrusova, grofa Bobrinskoga, Efimovskega in drugih ruskih plemičev, odšla z dolgim nosom iz Jugoslavije, se mudi se daj že več tednov na češkoslovaškem. Kakor pri nas, ji tam nasedajo narodni demokratje.

Z njihovo pomočjo in Kolčakovim denarjem se ti ruski monarhistični častniki razvili po češkoslovaški živahno agitacije. Ustanovili so korespondenčni urad "Rusag", ki je eno najlažnjevsih podjetij, kar jih je Praga kdaj videla. Njihovi ljudje hodijo po uredništvih čeških listov in pomajajo poročila "Rusaga"; mesečnski listi jih sprejemajo z največjim veseljem, toda uredniki vsakega poštenega in resnega lista jih napode.

Imajo tudi svoje glasilo "Ruskoe Delo", ki izhaja pod uredništvom dr. Stehule Kopalca dvakrat na teden.

Iz taborišče ruskih ujetnikov za sestavljanje in oborožujejo nov takozvani terezinski polk, ki se bo boril baje za svobodo češkoslovaške na — Kolčakovi fronti.

Nekaj gospodov na ministrtvu za "Narodno obrano" jih podpira. Imajo tudi črne liste vseh onih, ki nočejo vstopiti v ta novi polk: so to večinoma literatje. — Pod krinko nekakih čeških povelj jih internirajo in tem ruskim ujetnikom se sedaj godi enako kot za Avstroogrške.

V "Pravo Lidu" beremo dan na dan tozadevne pritožbe iz ujetniških taborišče v Čočni in Josefovju. Socijalisti so povzeli proti takemu delu že vse korake in v kratkem bo morala ta Kolčakova banda agentov oditi tja, odkoder je prišla. Mi, kakor tudi češkoslovaki, teh caristov prav nič ne rabimo.

Rekvizicije v zasedenem ozemlju.

Iz več mest v Istri dohajajo vesti, kako Italjani pošiljajo svojcem v Italijo zaboje, polne živca. Razen tega se čuje, da bodo našim kmetom odvzeli skoraj vso letošnjo žetev in jo poslali v Italijo.

Vestno zdravilo dela čudeže.

Trinerjeva zdravila uživajo že 30 let nenavadno zaupanje. — In to čisto po pravici, kajti vestnost izdelovalatelja dobiva zaupanje in posplošenje pri kupcih. Zdaj je bilo potreba nekoliko zvišati cene. — Mi smo se dolgo časa zoperstavljali naraščanju cen vseh potrebščin in razpošiljanja, toda novi vojni davki so nas prisilili nekoliko zvišati cene. — Vsak prijatelj Trinerjevih zdravil bo izprevidel, da mora tudi lekarnar plačati več, če smo mi prisiljeni plačati več in da se temu na noben način ni mogoče izogniti. — Toda izvrstna kakovost in pristnost Trinerjevih zdravil bo v polni meri zadostila vsakega odjemalca.

TRINER-JEV ameriški Elixir grenkega vina

ima vsled tega tako izvrstne uspehe, ker povzroča, da izgubi bolezen svoje izvore. Devdeset odstotkov vseh bolezni ima izvor v želodcu. Trinerjev Ameriški Elixir očisti želodec in odstrani iz črev vse zastale stvari ter strupene substance, ki so izvor uničujočih bacilov, ter uničujejo redn odlovanje črev. V Trinerjevem zdravilu ni nobena kemikalije, pač pa samo izvrstna grenka zdravilna zelišča in rdeče vino. Pri zaprtju, neprebavi, glavobolu, migreni, nervoznosti, splošni oslabeledosti ter pri posebnih želodčnih slabostih, pri premeni življenja žensk ali pri majnarjih in drugih delavcih, ki vdihavajo pline, se bo vsakdo lahko prepričal o učinkoviti vrednosti tega zdravila.

TRINERJEV LINIMENT

prodre vedno v pravi sedež bolezni in vsled tega je pri revmatizmu, nevralgiji, revmatičnih boleznih, okorelosti udov itd. njegova pomoč hitra in uspešna. Nadalje je tudi izvrstno sredstvo proti izvinjenju, napetosti, oteklinam itd. in po vdrgavanju mišic, po kopeli nog odstrani vso utrujenost. V vseh lekarnah.

TRINERJEV ANTIPUTRIN je zelo uspešno in pomirjujoče anti-septično sredstvo za splošno zunanjo uporabo. Uporablja se za grgljanje, izpiranje ust, izpiranje ran, uljes itd. V vseh lekarnah.

Zadnja najvišja odlikovanja podeljena Trinerjevim zdravilom na mednarodnih razstavah: Zlata Svetinja — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

JOSEPH TRINER,

Manufacturing Chemist,

1333-1343 SO. ASHLAND AVE.

CHICAGO, ILL

Prohibicija in ljudsko glasovanje

Večina držav ki so glasovale za prohibicijo nprav do uveljavljanja osemnajstega amandmanta k ustavi, je storila tako potom zakonodajne akcije. Od pričetka svojega delovanja naprej se je Antisalonka liga skrbno izogibala direktnemu referendumu v roke naroda samega in to je tudi storila v New Yorku tekom preteklega leta. Vzrok tega je očividna na prvi pogled, kajti preiskave voditelj Antisalonke lige so pokazale, da je lažje prisiliti žlane posameznih zakonodaj k kakemu koraku kot pa kontrolirati volilce v masi.

Vsled tega je bila vsiljena prohibicija številnim državam potom zakonodajnega procesa. Soglasno s številnimi Antisalonke lige je 2.546 snih okrajev in le 351 mokrih. Skoro vsi suhi okraji so bili napravljeni takim potom zakonodajnega akta ali pa po načrtu krajev nih volitev za prohibicijo.

Najstarejša prohibicijska država je Maine, ki je postala suha l. 1851 potom amandmanta k državnim ustavi. Prohibicijski voditelji priznavajo, da je imela država Maine ob gotovih časih kaj slabe postavice za izsiljenje prohibicije. Značilno dejstvo je, da je glasova država Kansas, ki se je vedno postavljala s strogostjo svojih prohibicijskih postav, za prohibicijo leta 1880 z večino le 7.837 glasov. Prohibicionisti, ki so se pred kratkim branili ljudskega glasovanja na podlagi izjave, da je država Kansas suha z 20 glasovi proti enemu, niso mogli doprinesiti za to svojo trditve nobenega oficijelnega dokaza.

Najnovejša preiskunja glede tega vprašanja ter zadeve ljudskega glasovanja se je vršila v Floridi tekom preteklega novembra. V navadnem političnem boju je Florida demokratična v razmerju petindvajsetih glasov proti enemu. Obe stranki sta bili izpostavljene ni prohibiciji skozi več let in glasovanje tekom preteklega novembra je pokazalo 39.540 glasov za prohibicijo, dočim je glasovalo proti prohibiciji 30.343 volilcev.

Te številke so spravili v javnost moške, ki nasprotujejo prohibiciji in to v sled tega, ker ustanavlja dva važna faktorja. V prvem oziru ni vprašanje opojnih pijač nikako politično vprašanje. V drugem vrstici obstaja dejstvo, da ni splošno razpoloženje za prohibicijo tako ukoreninjeno pri narodu kot trdijo to orisateli gibanja.

Trditve nasprotnikov prohibicije v Floridi je ta, da bi bila prohibicija poražena, če bi se vršilo splošno ljudsko glasovanje glede prohibicije in če bi bilo to glasovanje popolnoma prosto vsakega političnega upliva. Kot v vseh državah, v katerih je veljavna prohibicija, je glavna moč slednje razdeljena enakomerno po kmečkih okrajih, dočim večji trgi in mesta nasprotujejo prohibiciji.

Charleston, S. C., Savannah, Ga., Birmingham, Ala in Memphis, Tenn so vzgledi žrnih mest, ki so bila prisiljena svojevoljno sprejeti prohibicijo, čeprav je bila večina prebivalcev sovražno vsakemu takemu koraku. Ista trditve je veljavna z ozirom na državi Michigan in Indiano, v katerih državah je bila pred dvema leti sprejeta državna prohibicija.

Detroit, največje mesto v Michiganu, je glasoval proti prohibiciji, in isto je storil tudi Indianapolis, največje mesto v Indiani. Najnovejši slučaj, ki kaže na najbolj jasen način demarkacijsko črto med mestnimi in kmečkimi občinami, je oni Marylanda, kjer Baltimore glasoval proti prohibiciji v razmerju štirih glasov proti enemu in kjer je dvajset kmečkih okrajev v državi glasovalo za prohibicijo.

STATISTIKA LJUDSKEGA GLASOVANJA.

Ljudska glasovanja, ki so bila vzprijazena v naslednjih državah, so izpadla takole:

	Za prohibicijo	Proti
Arizona	25.887	22.743
Colorado	125.589	118.017
Michigan	353.879	284.754
Montana	102.770	73.890
Nevada	4.000	
New Mexico	28.735	12.145
N. Carolina	113.612	69.475
Ohio	463.645	437.895
Oklahoma	130.261	112.278
So. Dakota	12.000	

Dokler ni bil uveljavljen prohibicijski amandment k zvezni ustavi, ni obstajala nikaka enakoličnost v postavah, tikajočih se pivskega vprašanja. Postava, ki je bila uveljavljena v Alabami, prepoveduje izdelovanje, prodajo ter celo oglašanje opojnih pijač, vendar pa dovoljuje amandment ali dostavek k postavi, ki je bil pred kratkim sprejet od zakonodajne, vsakemu državljanu, da sme izdelovati iz živil in sadežev, ki so zrasi na njegovem lastnem svetu, vina ter druge pijače, ki so namenjene za njegovo lastno porabo. V Tennessee prepoveduje postava prodajo opojnih pijač v razdalji štirih milj od vsakega šolskega poslopja. Ker pa je dosti goških pokrajev, v katerih ni nobene šole v obsegu štirih milj, so prodajali opojne pijače do sorazmerno najnovejšega časa, čeprav je bilo nalašč ustanovljeno veliko število šol kojih edini namen je bil preprečiti to oškodovanje vzgojnih možnosti države.

Mogoče najbolj stroga postava glede opojnih pijač je ona v državi Idaho, kjer prepoveduje državna prohibicija posest vinskega žganja, whiskeya in piva pod katerikoli pogojem. V Južni Carolini in Georgiji je dovoljena prodaja izvlečkov iz sadežev, iz katerih bi bilo mogoče distilirati opojne pijače, le proti zdravniškemu predpisu. V Južni Carolini je treba dovoljenja krajevnega sodnika, če hoče kdo kupiti kondenzirane sadne soke, razen v malenkostnih množinah. V Kansasu sta prepovedana uvoz ali prodaja katerekoli pijače, ki bi imela v sebi kaj alkohola.

Država Mississippi ima postavo, ki prepoveduje izdelovanje,

HENRY J. SCHNITZER STATE BANK
ENA NAJSTAREJŠIH BANK, KI STOJI POD STALNO
DRŽAVNO KONTROLO
RAZPOŠILJA DENAR NA VSE KRAJE S POLNO GARANCIJO
PRODAJA VOZNE LISTKE ZA VSE ČRTE PO ORIGI
NALNI CENI
IZVRŠUJE VSE ZADEVE V STAREM KRAJU
 Ki želite potovati v stare domovine, ki želite poslati denar ali katerikoli denar opraviti katerikoli zadevo v stari domovini, naj se obrnete na našo banko, ki služi svojim rojakom že preko 25 let v popolno zadostno, pošteno in sigurno.
Henry J. Schnitzer State Bank
 141 Washington Street New York, N. Y.

prodajo ter oglašanje opojnih pijač. Na kršitve zakona v tej državi so nuložene težke kazni.

Postava države Washington prepoveduje izdelovanje, prodajo ali dobavljanje ne le opojnih pijač, temveč tudi vseh omamljivih sredstev in medicin, katere bi bilo mogoče uporabljati v pitne svrhe.

PROHIBICIJA V AMERIKI IN EVROPA.

Prohibicijski element v Združenih državah trdi, da je pripisovati njegovim naporom, da so bile uveljavljene v številnih deželah Evrope omejitve, ki so dovedle do tega, da je bila prepovedana v različnih evropskih državah agitacija za zavzemanje alkoholnih pijač. Informacije, ki so prišle iz Anglije, kažejo, da ni nobenega povoda za domnevanje, da je ameriška prohibicijska stranka uplivala na ljudsko razpoloženje v smislu da bi bilo tem potom mogoče odstraniti prohibicijo.

Kakšen je dejanski položaj v Angliji, je razvidno iz naslednjega:

ANGLIJA IN WALES: — Zbornica ljudskih zastopnikov je sprejela leta 1915 predlogo, s katero je bila poražena zakonska odločitev z 272 proti 86 glasovom, osnova, ki je izjavljala, da stoji na čelu celega pivskega gibanja v Angliji kapitalistični interesi.

Vlada, ki je skušala dovesti do kompromisa, je stavila predlog, naj se omeji prodaja alkoholnih pijač na dobo petih ur. Angleška vlada je zaprla tekca zadnjih desetih let več kot deset tisoč gostiln, v katerih so prodajali močne alkoholne pijače. Načelnik urada, kojeja skrb je omejiti uporabo živil v pivske svrhe, ni vzprijazil nobenega gibanja, ki bi uveljavilo sprejem takoj radikalnih določil kot so bile sprejete v tej deželi.

Podatki, katere je objavil kontroler glede opojnih pijač, kažejo, da je bilo v celi Angliji opaziti skrčenje obsega alkoholnih pijač, ki so bile zavzete tekom vojne.

ŠKOTSKA: — Iste omejitve, ki so bile veljavne glede Anglije in Walesa, so bile veljavne tudi za Škotsko. Prohibicionisti trdijo, da so v zadnjem času napredovali ter izjavljajo, da se bo vršila glavna preiskunja leta 1920, ker zahteva cela desetina volilcev glasovanje glede krajevnih volitev. Tozadevne občne niso za nikakoli licenco, če bo obstajal naprej dosedanj red glede izdajanja licenc za salone. Mesta, ki imajo več kot 25.000 prebivalcev, bodo razdeljena v posamezne okraje. V kmečkih okrajih naj bo župnija osem lje, ki naj zastopa en kraj.

FRANCIJA: — Letni pivski račun Francije je znašal soglasno z najnovejšimi poročili, vsako leto \$350.000.000.

Zelo povečana obdačenja na alkoholne pijače izza pričetka vojne so povečala letni državni dohodek za celih \$60.000.000. Izdelovanje in prodaja absinta sta bila prepovedana, vendar pa ne obstajajo nikake omejitve glede uvoza opojnih pijač iz Združenih držav in Anglije. Konsum teh pijač pa je nezaten, kajti narod pije pred vsem vino ali pa pivo.

Podrobna prodaja alkoholnih pijač v kavarnah, gostilnah ter drugih pivskih prostorih je prepovedana, razen od popoldne do dveh popoldne ter od polosnih do poldvanajstih zvečer.

Pred nedavnim časom je francoska vlada omilila stroge določbe ter podaljšala čas za prodajo opojnih pijač za dve uri. Prodaja absinta je v celi Franciji strogo prepovedana, kar je razvidno iz kazni \$40.000 za vsakega prodajalca, ki bi skušal razpečavati absint. — Leta 1915 je izdal francoski vojni minister povelje, s katerim je bila prepovedana prodaja opojnih pijač za vojake. Najvišje sodišče v Franciji pa je izjavilo, da je to povelje neustavno. Parlament je dal nato vojnemu ministru pravico, da izda povelje v istem smislu, a to povelje ni bilo nikdar izvedeno radi splošne opozitve naroda.

ITALIJA: — Kakorhitro je izbruhnila vojna, je prepovedala italijanska vlada na absoluten način prodajo absinta in izza leta 1915 je zaprla svoja vrata 15.000 žganjarem po celem kraljestvu in to radi strogih omejitev, katere je naložila vlada tem prostorom. Kljub temu pa ne obstajajo nikake omejitve glede časa, tekom katerega je mogoče izdelovati pijačo ter jo prodajati in tudi ne glede kakovosti vina, katero se prodaja osebam, starih nad 16 let.

NORVEŠKA: — Po izbruhu vojne je norveški parlament sprejel postavo, s katero se prepoveduje prodajo opojnih pijač za vojake, mornarje ter železničarje, ki so nahajajo v službi. Ta prohibicija je trajala od decembra 1916 pa do marca 1917.

Postava, ki je bila sprejeta leta 1917, določa, da ima vsaka občina pravico prepovedati prodajo vseh opojnih pijač, vključno piva in vina. Vlada je tudi prepovedala distilacijo žganja ter prodajo vina, ki vsebuje več kot 15 odstotkov alkohola. Omejila je alkoholno vsebino vrjenih pijač na dva in četrti odstotka alkohola.

Norvežani so bili vajeni piti pivo v velikih množinah ter proizvedli 400.000 sodov piva na leto. Pred norveškim parlamentom je sedaj preloga, naj se postavi dežela na popolnoma suho podlago. V avgustu leta 1917 je odredila vlada prekinjenje kuhanja žganja in to radi pomanjkanja žita.

To je šlo naprej akoci tri mesece. Sistem kart, katerega je sprejela vlada, je določal, da ne sme nikdo kupiti na mesec več kot dva litra žganjih pijač, ki bi vsebovale več kot 25 odstotkov alkohola. Soglasno z novim sistemom, ki je bil sprejet, morajo biti prostori, v katerih se prodaja opojna pijača, zaprti ob dveh popoldne vsako nedeljo in vsak praznik. Vino in pivo smejo piti gostje le do popoldne.

FINSKA: — Glede prohibicije je glasovala cela dežela potom finskega parlamenta s tozadevni sklep, je vetiral car v maju 1917, nakar je finski narod pregledal svojo neodvisnost od Rusije ter žal

ANGLEŠKI MORNARIŠKI TOPOVI.

svojemu parlamentu naročilo, naj glasuje za prepoved prodaje vseh alkoholnih pijač z izjemo lahkih piv. Prepovedano je bilo tudi vino. **DANSKA:** — Na Danskem ima polnomoč za izdajanje licenc v rokah ministar za notranje zadeve. V nekaterih delih Danske so se izjavili krajevni duhovniki v prid prohibiciji, a vladna politika je bila ta, da je slednja pospeševala produkcijo ter omejeno zavzemanje takih opojnih pijač.

ih napake; in dasi so morčični mages, od tujih, vendar ne bo videl več samo tujih, kakor nam mudi hribei, ako stoji blizu nas, nastavlja razgled zelo na visoko gore. Dr. F. Petela.

Ljudstvo hvali staro vero, staro vino, staro mero; prenaradne spleh sovrazi i me ga novo draži. Fran Levstik.

Noseče in doječe matere

se morajo alkohola popolnoma odreči, ako hočejo, da bo zarod duševno in telesno zdrav. Velika znosta je trditve večina mater, da pivo množi materino mleko, ali da vino pri detetu pospešuje krepek razvoj telesa, rast zob itd. Resnica je: mleko da mleko, pivo in vino povzroca zlasti pri dojenčkih krč, božjast, drisko in druge bolezni otrok.

Številke govore!

Na Kranjskem se je že pred vojno izpilo za 40 milijonov opojnih pijač na leto, medtem ko je ves zemljiški davek znašal 3 milijone kron. Vsi Slovenci skupaj smo izdali za alkohol (to je 5 milijonov litrov žganja, 13 milijonov litrov piva in 15 milijonov litrov vina) v enem letu 100 milijonov kron. Pri sedanjih cenah znašajo izdatki za alkoholne pijače najmanj 10 krat toliko, letno najmanj 1 milijardo. — Koliko kmečkih posestev bi se moderno urečilo, koliko šol in udobnih delavskih stanovanj bi se sezidalo z eno desetino te svote! — Za svoto, katera se je izdala v 25. letih samo za žgane pijače v naši domovini, bi n. pr. lahko kupili vsa tovarniška podjetja na Kranjskem.

Pisma iz stare domovine

Matiji Pasiču iz Spodnje Siske pa presim, odpišita takej, da Vas mi zopet pišem.

Draga teja in strie! Vas, dragi strie in draga teja, Naztajam Vam, da sem Vaše kakor tudi Vašega sinu kot in pismo prejel. Tudi Neža je dobila tranca in gospodične hčerke, kot pismo, na katerega sem Vam odsestrične najstarejše pozdravlja govoril v dveh pismih, pa ne vega, udani

Mi smo zdravi in živi vsi. Pri padano novemu kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev pad kraljem Petrom I, ker smo se o svobodili švedskih verig. Sama laska polenta nam hoče slovenske kraje v Trstom in Gorico odvzeti, in kar vsi odločno protestiramo, in če se nam ne dá pravice naše zemlje, be z Italjani zopet knalu vojna.

Tu je silna draginja in pomanjkanje, posebno blaga in čevljev. Tu je za dobiti, ali pa je tako drago, in da si kupijo lahko le bogatni. Neža je brez vsakih čevljev in brez vsake obleke, dela le za jed, tako da je ena velika reva. Jaz ji zdravljamo, pa ne morem pomagati, ko sam ni nimam in mam je vojska vse porabla. Če imate kakke čevlje in kaj blaga za obleko, ji pošljite, ker drugače ne vem, kako bo reva čez zimo prestala. Stricov sin Žane iz Zgornje Siske je pa v vojni padel.

Več Vam pa drugje popišem, ker ne vem, če boste dobili to pismo ali ne, če pa Vas srečno najde iz Krke pri Zatični pišejo: Vsi smo mislili, da te bo naj več, ko sme pa dobili tvojo karto, smo bili zelo veseli. Takrat je strazna draginja. Umrl so sledeči Janakav strie, Matjevoje strie, Jos Francovi, Ivančanka, Vihavčeva mati, Malinski oca in Jasenov Jeršek. Za enkrat naj zadostuje, pa dragič kaj več.

Citati in aforizmi

Ljubzen do materinega jezika! Kdor je ne pozna, stoji v življenju s prezo v svetu in svetlobe od vseh virov mu je za vedno zaprto. Spoznanja zrenke pijače mora piti, ne da bi ga tolažila pozicija, ki veje iz materinih stadih glasov. Življenje mu je temna noč, po kateri razsaja vihar in v kateri so se veseljene obnelja svetle zvezde zavile v goste megle. Življenje mu je kakor starodaven gozd, v katerem so okamenela drevesa in okamenela reje na njih. Dr. Ivan Tavcar.

Ljudje, ki obnejejo mnogo in prijateljski med sebij ne pazijo na besede svoje. Kar jim pade v glavo, pride jim na jezik. Prijatelj pa ni vedno dobre volje. Časih je sited, natukjen in isce od vodnika svoji nevali. Takrat pazi strogo na prijatelja, kako da se vede in kaj da govori. Hitro sledi besedo, ki mu ni všeč, obrne se parkrat, ogleda od vseh strani in prepriča se, da je hudo razčlujen. Zlat je začne kujati, draži ga demišljija, ki mu kaže prijatelja prehudega, svojo osebo predobro; tega mu pa ne pove, da je prijatelj je zidavnej žal za besedo. Koliko blagih sre se zgreši tako, koliko se pokopje srca za življenje v enem samem trenotju, koliko kesanja nakopje vročevrtna prezaglica. Dr. F. Detela.

Ljudje smo navsezani drug na drugega in nesrečnej je od ljudnik, dasi nikdar ne brez nobene svoje krivde. Bistvo naj pregleda svoj duho in napred bo v skritem

Ozdravi katar mehurja in odstrani vse v 24 urah. Vsaka pilula nosi ime MIDY. Varujte se ponaredb. Na prodaj v vsaki lekarni.

AMERIŠKA GENERALA V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Naprodej
 velik kos najboljši flovice zemlje p 0,15.00 akcr na zelo lahke obroke. 12 slovenskih družin se je naselilo v zadnjem času v ta okraj. Za pojasnila obrnite se na:
JOHN KNAUS
 P. O. 1 URESTONE, Alger County, Mich.

